

L'avi del Museu. Retrat de l'avi Fontané**Text: Josep M. Llorens i Rams**

Miguel Sánchez Fernández

1959

Carbó i llapis sobre paper

---

45 x 34 cm

Museu d'Art de Girona. Núm. reg. 250.213.

Fons d'Art Diputació de Girona

Esteve Fontané i Serramitjana, «l'avi del museu» (1864-1964)

El museu de Sant Pere de Galligants, l'antic Museo Provincial de Antigüedades y Bellas Artes, del qual han sorgit l'actual Museu d'Arqueologia de Catalunya a Girona —que roman a Sant Pere de Galligants— i, juntament amb el Diocesà, el Museu d'Art, acaba de celebrar els seus primers 175 anys. Fou creat per la Comissió de Monuments el 30 d'octubre de 1845.

Durant els seus primers anys i fins a l'esclat de la Guerra Civil, el museu comptà entre els seus conservadors amb alguns dels personatges més destacats del món intel·lectual gironí del moment. Des d'Enric Claudi Girbal, Joaquim Botet i Sisó i Manuel Cazorro, que n'assentaren les bases entre 1870 i 1913, fins a Lluís Busquets i Mollera, el primer director, entre 1933 i 1936.

Però avui no parlarem d'ells, sinó d'un conserge que treballà al vell museu uns 68 anys. Aviat està dit, 68 anys. Quan va començar a treballar-hi, el conservador era Enric Claudi Girbal. Quan va jubilar-se, ho era Miquel Oliva i Prat.

Aquest dibuix, signat i datat per Miguel Sánchez Fernández el desembre de 1959, és el retrat d'un personatge ben conegut a la Girona de la primera meitat del segle XX i fins ben entrada la dècada de 1960: l'Esteve Fontané i Serramitjana, l'avi del museu. Era una d'aquelles persones que esdevenen populars sense proposar-s'ho, només fent la seva vida i la seva feina, entre el barri de Sant Feliu, on vivia, i el museu de Sant Pere de Galligants, on treballava.

A mi em correspon presentar-vos-el. Us puc assegurar que poques vegades he escrit tant amb el cor com ho faig ara. Vull ser volgudament subjectiu. No me'n podria estar perquè us parlo d'una persona per qui sento una especial afeció. Si em preguntessin qui m'hauria agradat poder conèixer i tractar de tot el personal que ha passat per aquella casa em posarien en un compromís. Només des del punt de vista científic, però. Des del personal, no en tinc cap dubte: l'Esteve Fontané i Serramitjana.

Esteve Fontané i Serramitjana va néixer a Sant Andreu de Palomar el 10 de gener de 1864. La família es traslladà aviat a Girona. Era fuster d'ofici i simultaniejà aquesta feina amb la de músic de cobla. Cap a 1889 o 1890, amb uns 25 anys, començà a treballar també com a vigilant al museu de Sant Pere de Galligants. El 1920 en fou nomenat conserge i hi va romandre fins a la jubilació, cap a 1957.

Va fer del museu casa seva i la seva vida. Poc abans de morir, el 1964, encara hi anava sovint. Fixeu-vos-hi bé. Pel cap baix, de 1890 a 1957. Tota una vida. Més que moltes vides. Amb tota la raó del món era conegut a Girona com «l'avi del museu».

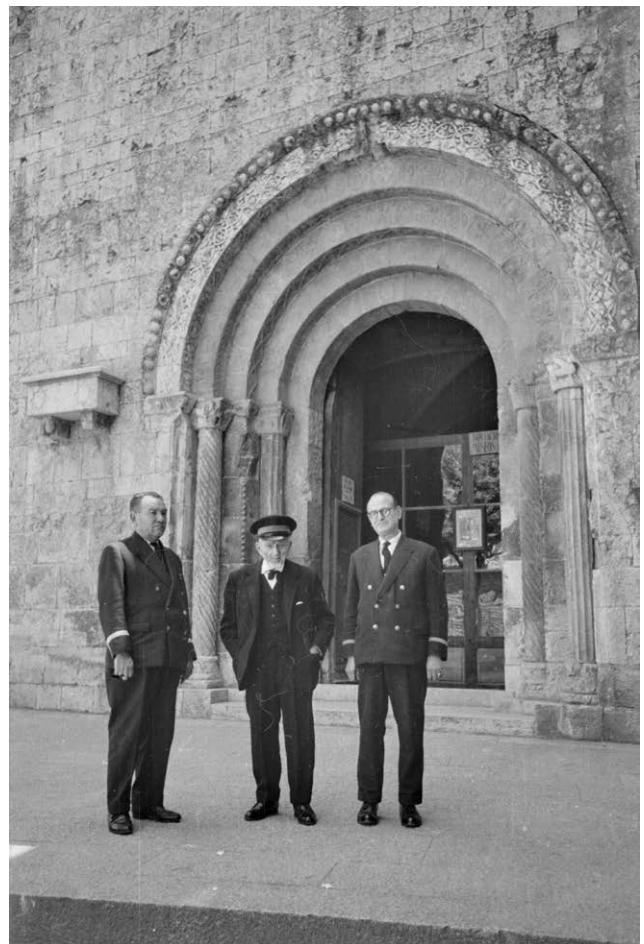
El juny de 1920, en ser nomenat conserge, estampà la seva signatura, indicant el càrrec, al llibre de visites, a un dit de la de dos il·lustres visitants: els prestigiosos arqueòlegs Hugo Obermaier i Pere Bosch Gimpera. Cap altre dels treballadors de la casa, ni tan sols els conservadors, no ho havia mai fet ni ho feu fins al cap de més de 50 anys.

En conec diverses fotografies, totes dels darrers anys de la seva llarga vida. No gaire alt, amb una petita barba ben retallada, dret com un ciri. Aquí en teniu una, presa el juny de 1962 a la porta de Sant Pere de Galligants. Hi apareix flanquejat pels dos conserges del moment, els que l'havien rellevat, abillats amb l'uniforme de la Diputació. Ell, amb vestit civil i corbata de llaç, llueix la gorra de plat que havia portat en els seus anys de servei. Compareu el seu aspecte amb el del dibuix, dos anys i mig anterior.

Traspuava bonhomia i gaudia d'una gran memòria. Una memòria carregada de records del museu, de la ciutat i del país que només podem copsar a través d'un parell d'entrevistes a la premsa. Llàstima de tants records, de tantes històries que se n'anaren per sempre amb ell...

Els gironins que no el coneixien personalment tingueren l'oportunitat de descobrir-lo de mica en mica tant a través de la premsa local com de la barcelonina. Entre 1946 i 1964, l'avi Fontané es feu present almenys en setze ocasions — a través d'entrevistes o notes de felicitació i homenatge— a *Los Sitios*, fou entrevistat una vegada a *El Correo Catalán* (1958) i esmentat tres vegades més a *La Vanguardia* (1963-1964).

En aquella Girona grisa i negra que tan bé ens van explicar Narcís-Jordi Aragó, Just M. Casero, Jaume Guillamet i Pius Pujades, l'avi Fontané devia ser el més semblant a allò que ara en diuen una persona mediàtica. I de la mateixa manera que moltes de les persones mediàtiques d'avui, l'avi del museu va ser

3 de juny de 1962. A la porta de Sant Pere de Galligants, Esteve Fontané i Serramitjana, entre Francisco Esteba Gandía (esquerra) i Pere Ubach i Fàbregas (dreta). Pere Ubach, en Peret, fou també un personatge de llarga trajectòria en el museu. Ajuntament de Girona. CRDI (Martí Massafont Costals).

utilitzat. El 1963 va visitar Girona una infanta carlina. El programa de la visita incloïa, és clar, el museu de Sant Pere de Galligants. Qui diríeu que va acompanyar-la, en aquesta visita, a més de les autoritats locals? Doncs sí, l'Esteve Fontané, que ja tenia 99 anys i que va cloure l'acte recitant a la infanta la lletra d'una sardana sobre la batalla d'Alpens.

El mateix any 1963 i a petició del museu, li fou atorgada la Medalla al Mérito del Trabajo en categoria de bronze. La distinció li fou lliurada pel governador civil a Sant Pere de Galligants, el 12 de gener de 1964, en una jornada de celebració dels 100 anys que acabava de complir, en la qual, com a antic músic de cobla que era, també va ser homenatjat a la Rambla pel sardanistes gironins. L'avi va morir al cap de cinc mesos, el 10 de juny de 1964.

El novembre de 1964, un altre retrat de l'avi fet també per Miguel Sánchez Hernández fou inclòs en una exposició d'aquest pintor i dibuixant a la Casa de Cultura i glossat per Miquel Oliva i Prat, aleshores director del museu, a manera d'homenatge pòstum, a la *Revista de Gerona*.

Amb prop d'una setantena d'anys de servei al museu a l'esquena, pels gironins que el van conèixer l'Esteve Fontané era l'avi del museu. Per mi és això i molt més. Per mi, l'Esteve Fontané i Serramitjana, fuster, músic de cobla, l'avi del museu, és l'ànima del museu. És el museu.